M Á S O K É R T E G Y Ü T T

Gemeinsam für andere 2008

52. évfolyam, 1. (806.) szám ISSN 1026-2156 Bécs, 2008. január 17.

Az Útmutató 2008. januári igéje:

Jézus Krisztus mondja: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek; nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket.“ (Mk 2,17)

Álarcosbál

„Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.” (Lk 19,10)

Nikodémus éjszaka, titokban keresi fel Jézust, amikor senki se látja, kitől is tanul a mindenki által tisztelt írástudó. Ő a bölcs és megbecsült tanító, aki nem engedheti meg magának, hogy egy vándorprédikátortól érdeklődjön az igazság felől. A felismert igazság azonban képessé teszi őt arra, hogy Krisztus keresztje előtt fejet hajtson és kövesse a nálánál nagyobb tanítót.

A gazdag ifjú magabiztosan és határozottan követné a Mestert, már eddig is példamutató élete sikeres tanítványi karriert sejtet, de kénytelen megszégyenülten távozni, mert kiderül, hogy szíve mélyén szeretet helyett a pénz szeretete uralkodik.

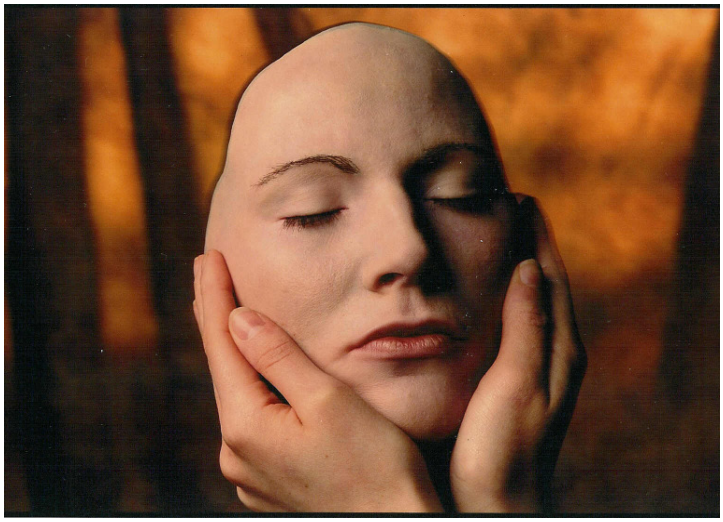

A samáriai asszony nappal megy a kútra vízért. Ő a kirekesztett, akit parázna életmódja miatt kinéznek maguk közül társai. Nem szeret találkozni velük, kerüli még a tekintetüket is. Ismeri a magányt, beleszokott már helyzetébe. A Jézussal való beszélgetés azonban utat nyit számára a közösség felé, önmagát nem szégyellve fut a megtapasztalt örömhírrel az emberek felé.

Zákeus felmászik a fára, hogy lássa Jézust. Ő a kíváncsi szemlélő, az örök alkalmazkodó, aki nem akar érintetté válni. Szereti követni az eseményeket. Vámszedőként megtanulta már, hogy köpönyegét hogyan kell a széljárásoknak megfelelően forgatni. Jézus azonban nem megy el a fa alatt, hanem megszólítja és felvállalt, nyílt állásfoglalásra készteti a rejtőzködőt.

A tanítvány Péter de nagyon fogadkozik, hogy kitart Jézus mellett, akár az élete árán is megvédelmezi őt. Harcias és erős, keményen és elszántan lát neki a feladatnak. Amikor azonban látszik, hogy a vesztes oldalra kerül, megfutamodik. Már nem fontos sem az ügy, sem a szeretett ember, csak önmaga. Mindent odadob, megtagad ügyet, embertársat, önmagát, csak azért, hogy mentse az életét.

Ott állnak kövekkel a kezükben. Ők az ítélkezők, akik magától értetődően ismerik és el is ítélik mások bűneit, gyengeségeit. Sokszor kutatva keresik a rosszat. Természetesen igazuk van. Lopni, házasságot törni, csalni, hazudni bűn. Mindig igazuk van. Mindaddig, míg valaki szelíden de határozottan szembesíti őket önmagukkal. Aztán kihullanak a kövek kezeikből – márha képesek arra, hogy belenézzenek lelkük tükrébe.

Álarcaink jóságosak tűnnek. Hagyják, hogy ne lepleződjünk le. Elhisszük nekik, hogy megvédenek. Erősnek láttatnak amikor gyengék vagyunk, megfontoltnak, amikor felelősségvállalás híján döntésképtelenségünk akarjuk palástolni. Magabiztosságot kölcsönöznek bizonytalanság idején, időhiányba burkolják érintetlenségünk. Álarcaink ragaszkodnak hozzánk. Belénk ivódtak és hozzánk nőttek, nem engedik, hogy szabaduljunk tőlük. Elhitetik velünk, hogy kiúttalan, magányos, gyümölcstelen életünk magától értődő és természetes. Rajtuk keresztül torzul életünk, tudjuk ezt, de félünk levenni őket. Ürességet, értelmetlenséget, céltalanságot, értéktelenséget sejtetnek maguk mögött.

A Jézus Krisztussal való találkozás arra buzdítja a körülötte lévőket, hogy merjenek megszabadulni álarcaiktól. Az önmagunkkal való szembesülés ugyan fájdalmas, de felismerteti velünk, kik vagyunk, és kire van szüksége életünknek. Megtartó az, ami álarcaink mögött van. Életem önmagában értékes, mert Istentől adatott és hozzá is tér vissza, földi életutamon pedig krisztusi vonások rajzolódhatnak ki arcomon.

„Újuljatok meg lelketekben és elmétekben, öltsétek fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtetett.” (Ef 4,23-24)

Solymár Mónika

GYÜLEKEZETI ALKALMAK ÉS HÍREK

Istentiszteletek

- **Bécs, 1070 Lindengasse 44/a. kápolna**

2008. január 20.	11.00 óra	Ökumenikus istentisztelet – Deutschordenskirche Wien
2008. február 03.	11.00 óra	Istentisztelet
2008. március 02.	11.00 óra	Istentisztelet úrvacsoraosztással
2008. április 06.	11.00 óra	Istentisztelet

- **Graz, Heilandskirche gyülekezeti terem (8010 Graz, Kaiser Josef-Platz 9.)**

2008. március 02.	16.00 óra	Istentisztelet
2008. április 20.	16.00 óra	Istentisztelet úrvacsoraosztással
2008. június 08.	16.00 óra	Istentisztelet

A lelkészi hivatal telefonszáma (csak mobiltelefonon elérhető): ✆ +43/650 58 777 12
A lelkészi hivatal e-mail címe: 💻 evang-ungarisch@chello.at

Püspökváltás az Ausztriai Evangélikus Egyházban

Mint arról már Mag. Herwig Sturm püspökkel készített interjúnkban (5/2007) hírt adtunk, az Ausztriai Evangélikus Egyházban 2008-tól újonnan megválasztott püspök kezdi meg szolgálatát. Mag. Herwig Sturm 2007. december 09-én a zsúfolásig megtelt Dorotheergassei Stadtkirchében tartott istentiszteleten búcsúzott tizenkét éves püspöki szolgálatától. Prédikációját JerSir 3,22-23 alapján tartotta, amelyben bizonyságot tett Isten irgalmas szeretetéről az egyházban végzett szolgálata idején, és erre a hordozó-megtartó szeretetre számít és épít nyugdíjas évei alatt is. Gyülekezetünkből többen jelen voltak ezen az alkalmon, így is kifejezve köszönetünket püspök úrnak a gyülekezetté válás folyamatában végzett munkájáért.

Dr. Michael Bünker püspök beiktatására 2008. január 27-én (vasárnap) 14.00 órától kerül sor az Austria Centerben (Bruno-Kreisky-Platz 1, 1220 Wien, Halle D).

Másokért együtt

Köszönjük mindazoknak, akik a 2007. év folyamán bármely formában támogatták lapunk megjelenését, valamint gyülekezetünk munkáját! Köszönjük a hozzánk beérkezett adományokat!
2007. novemberétől a posta csak a teljes pontossággal (pl. emelet és ajtószám) megcímzett küldeményeket kézbesíti. Ennek következtében a 2007. decemberi szám több helyről visszaérkezett. Kérnénk, pontosítsák címüket mindazok, akik várták, de nem kapták meg a Másokért együtt legutóbbi számát. Ugyanígy telefonon vagy e-mail címünkön jelezhetik címváltozásukat (pl. költözés esetén), esetleges lemondásukat. Köszönjük!

Gyülekezeti tagsággal, egyházfenntartással kapcsolatos hírek

Többek érdeklődő kérdésére jelezzük, hogy 2004-től gyülekezetünk egyik teljes jogú tagja az Ausztriai Evangélikus Egyháznak (úgynevezett „Personalgemeinde” az egyik az „Internationale Gemeinden” közül), így a nálunk regisztrált gyülekezeti tagok – a befizetett egyházfenntartással – az Ausztriai Evangélikus Egyház tagjai. A 2008-as évre vonatkozó egyházfenntartási csekket gyülekezeti tagjainknak az egyházi központon keresztül küldik ki, az erre befizetett összeg az ev. egyházon keresztül kerül gyülekezetünkhöz.
Gyülekezetünk támogatására további adományokat is lehet küldeni, ezeket természetesen köszönettel és szívesen vesszük. Adományaikat a következő számlaszámra lehet küldeni: BLZ 12000. Konto Nr. 0029-04191/00. Gyülekezeti tagságról, a befizetett adományokról ill. egyházfenntartásról - amennyiben szükséges - igazolást tudunk küldeni.

A Biblia éve - 2008

„Boldog, aki olvassa…” (Jel 1,3) – Ez a mottója annak a magyarországi ökumenikus kezdeményezésnek, amely a 2008-as esztendőben a Bibliát akarja a Szentírás nyelvezetétől és tartamától többnyire már eltávolodott emberek felé közelebb vinni, megismertetni, megszólaltatni.

A különböző rendezvényekkel, ismeretterjesztő programokkal, kiadványokkal, médiákban való megjelenéssel egyrészt az egyházaktól távol élő embereket szeretnék elérni, hogy megismerjék, megszeressék a Bibliát, felismerjék máig ható jelentőségét és aktualitását. Ugyanakkor Isten Igéjének középpontba állítása az egyház belső életére, istentiszteleti, közösségi alkalmaira, valamint a gyülekezeti tagok hitéletére is megújító, megelevenítő hatással rendelkezik.

A magyar katolikus, református és evangélikus egyházak által közösen szervezett megmozdulás programjairól, valamint a Bibliával kapcsolatos számos érdekes információról a *www.bibliaeve2008.hu* honlapon lehet tájékozódni. Lapunk úgy csatlakozik ehhez a kezdeményezéshez, hogy a 2008-as esztendő mindegyik számában egy-egy cikk jelenik meg a témával kapcsolatban.

A jelmondatul választott igével kapcsolatban Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány főtitkára következőképpen nyilatkozott:

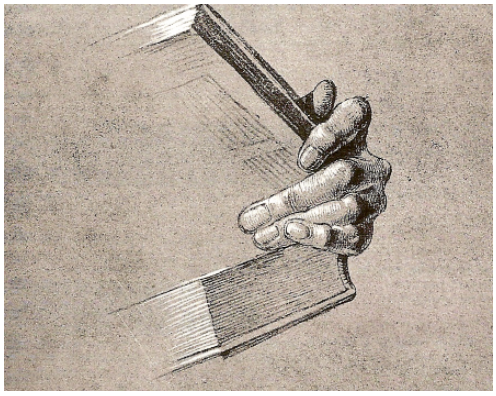

„Meggyőződésünk, hogy a Biblia olvasása és az életünknek a Biblia alapján történő átalakítása – és ide a legelemibb erkölcsi normáktól az óemberünk levetkőzésén át a hit által megigazított új ember felöltözéséig nagyon sok minden tartozik – boldogabb emberekké tehet bennünket. Ez az egyház missziójának alaptétele és több millió keresztény ember személyes tapasztalata egyaránt. Ennek a szélesebb társadalom számára való érthetőbb tolmácsolása és hitelesebb megélése révén a Biblia évében az egyházak végre azt mutathatnák fel, hogy ez alkalommal nem azért fogunk össze, hogy kérjünk valamit a társadalomtól – megbecsülést, társadalmi rangot, állami normatívát –, hanem azért, hogy abból adjunk, ami a lényegünk, és ami évszázadokon át megőrzött bennünket emberi gyarlóságaink és hibáink ellenére. Azt hiszem, hogy ez a jelmondat igazi értelme.” (Evangélikus Élet 27/2007)

Korona, kenyér, rózsák – Ökumenikus adventi est

A Másokért Együtt múlt száma képes beszámolóban már megemlékezett arról a német vándorkiállításról, mely eddig ott 131 helyen és 6 más európai országban, köztük Észtországban és Magyarországon (Sárospatakon) került bemutatásra, és melynek ünnepélyes bécsi megnyitása 2007. november 14.-én volt a Collegium Hungaricumban.

A bemutatott anyag és az azt kísérő kronológia arra a 800 éve született, máig ragyogó emlékű nőalakra emlékeztet, aki II. András magyar király és annak első felesége, a boldogtalan emlékű – Meráni Gertrúd (Bánk bán!) - leánya volt. Mint gyermeket jegyezték el a német uralkodóherceg (csak 7 évvel idősebb) fiával, és az egyháztörténet és hagiológia legendákkal ékes világában nálunk mint Árpádházi vagy Magyarországi másutt mint Thüringiai Szent Erzsébetnek van méltó helye.

Minthogy a kiállítás december 21.-ig volt nyitva, az azt rendező Egyházközségek december 11.-én ott tartották hagyományos ökumenikus ádventi estjüket, Szent Erzsébet szellemében „Tegyétek boldoggá az embereket“ vezérgondolattal. Erről tartotta ádventi meditációját Simon Ferenc esperes, a Bécsi Magyar Katolikus Egyházközség főlelkésze. Kifejtette, hogy az embert emberré nem a civilizáció, hanem a szocilizáció, a kapcsolat teszi, egymással, Istennel, saját lelkiismeretünkkel. Olyan csapás, mint a középkorban nem ritka leprajárvány, ezeket a kapcsolatokat szakítja meg; az ily módon a közösségből kitaszított ember ezzel válik meghasonlottá Istennel-emberrel-önmagával. Szent Erzsébet a kitaszítottak gyámolítására tette fel életét és vállalta a halált is. Szép ádventi gondolat, hogy ha az Úr akarja, a hit, leprás érintése (ami akkor tilos volt) – átvitt értelemben a kapcsolat a kitaszítottakkal – megtisztíthat.

Ezután Dr. Jürgen Römer történész, a Hesseni Evangélikus Egyház „Szt. Erzsébet év" – kurátora, a kiállítás tudományos rendezője tartotta meg előadását. Ebben mindenek előtt igyekezett megtisztítani a történeti Erzsébet alakját a legendás, vagy más szentek történetéből átvett nem hiteles elemektől. A rózsa-csoda legenda; Erzsébet boldog házasságban élt Lajos thüringiai herceggel, 3 gyermekük volt, a férj sem irigy, sem féltékeny, sem gyanakvó fukar nem volt; nincs nyoma annak, hogy ne tűrte, ne támogatta volna felesége jótékony tevékenységét, ami különben is hozzátartozott az úrnő nemes kötelezettségeihez (kenyér konkrét és átvitt értelemben).

A történelmi Erzsébetről különben keveset tudunk. 1226/27-ben Európa-szerte, így Thüringiában is éhség és nyomor uralkodott; a jótékonyságnak, éhezők, betegek gyámolításának tehát történelmi háttere is van. Lajos herceg 1227-ben keresztes háborúba indult és ott járvány áldozata lett. Otthon maradt fivérei, Henrik és Konrád vették át a kormányzást. Az alig 20 éves özvegy útjukban volt, ezért el kellett hagynia Wartburgot. Jövedelme nem volt, vagyonából fedezte - amíg futotta - tevékenységét a rászorulók szolgálatában, mely egyre jobban igénybe vette idejét, egészségét. Tudjuk, hogy lelkiatyja és mentora Marburgi Konrád ferencrendi szerzetes volt, aki – a kor szellemében – szentet látott Erzsébetben és életcéljának tekintette, hogy ezt mindenben előmozdítsa. Itt egymásra talált a korszellem, a hit, a szükség és a politika, mert az országnak, a családnak, a hitéletnek jól jöhetett egy szentté avatás. Hozzájárulhatott Erzsébet állapotának romlásához, hogy úgy látszik – más szentek életéből is ismerjük ezt – vezekelni is akart életével saját vélt és mások valós vétkeiért, s így nem kímélte magát. 24 évesen, 1231-ben halt meg. A róla alkotott kép - a legtöbb abból, amit ma életéről tudni vélünk -, ezután keletkezett; írott feljegyzés kevés lévén, megindult a legendaalkotás. Ebben alighanem nagy része volt Marburgi Konrádnak, aminthogy abban is hogy már 1232-ben bizonyítottnak látta a Szentszék a szentté avatás feltételeit, ami 1235. évi pünkösd napján ünnepélyesen meg is történt.

Erzsébet szentté avatása, az őt övező tisztelet a nép széles körében Magyarországon, Németországban és szerte Európában, a reformációt messze megelőzte. Az ágostai evangélikus egyház, mely egyébként nem ismeri a szent személyek fogalmát úgy, amint a katolikus és ortodox egyházakban honos, Árpádházi (Thüringiai) Szent Erzsébet emlékét őt megillető tisztelettel őrzi és ápolja.

Andorka Rudolf, a Magyar Evangélikus Egyházközség felügyelője, méltán emelte ki befejezésül, hogy a kiállítás és fogadtatása Bécsben is, a határokat, népeket és felekezeteket átívelő, valóban ökumenikus gondolkodás és munkálkodás fontos és további reményekre jogosító, eredményekre sarkaló eseménye, mely még közelebb hozta egymáshoz a rendezőket és résztvevőket. – Az ünnepség zenei kíséretéről Pap Péter hegedűn, Tiboldi Ákos gitáron, Nagy Nóra csemballón valamint Bene Lívia és Korom Anetta szép énekhanggal gondoskodtak.

Id. Orbán István

In memoriam Dr. Fabiny Tibor

(1924. szeptember 22. – 2007. december 4.)

Még teológiai hallgató voltam Budapesten, amikor arról értesültünk, hogy az egyháztörténetnek új professzora érkezik, Fabiny Tibor a neve, aki addig gyülekezeti lelkész volt. Kíváncsiságunk kiterjedt természetesen az „új“ előadásaira és a szemináriumra, amelyet a reformációt megelőző időről tartott. Diákjai közül első voltam, aki szemináriumi dolgozatot írt nála, mégpedig a magyarországi valdensekről, s azóta a kölcsönös emberi és szakmai szimpátiánk fejlődött és megmaradt, habár az idők és a különféle változások során nem lehetett ezt rendszeresen ápolni. Az Üllői úti épületben, ahol az akkori Teológiai Akadémia is helyet kapott a 60-as években, számára átmenetileg egy kis szoba jutott, amelyben éjszakánként kis utazó írógépébe kopogtatta kéziratait és előadásait.

Régi nemzetségből származott, a családnév írásmódjának váltakozása egyúttal a család Erdélyből Magyarországra vándorlásának tükörképe (Fabinus, Fabiny, Fabinyi). Tudós családból származott, s így a tudomány szeretete már bölcsőjébe volt fektetve. Érettségi után jogot tanult, amely egyetemi tanulmányt doktorátussal fejezett be. Megérintette a negyvenes évek második felében a magyarországi evangélikus egyházban is élő ébredési mozgalom. Többek között ebből az okból is választotta a teológiai tanulmányokat Sopronban, azzal a céllal, hogy lelkész lehessen. Lelkigondozói szeretete érezhető volt mindvégig a találkozásokkor, ami azt bizonyította, hogy nem maradt meg száraz tudósnak.

1968-1999 között volt az egyháztörténet professzora Budapesten. Nem volt egyszerű az egykori államideológia, amelynek teológiai vetülete a Káldy Zoltán püspök által szorgalmazott és a teológiai kutatásra és tanításra is ráerőszakolt „diakónia teológiája“, és a saját lelkiismeret, egyházszeretet és széleskörű tudás között helyet találnia. Ez belső vívódásokat és kompromisszumokat hozott felszínre az ő életében is, amely utóbbiakat akkor nem mindig lehetett megérteni. Úgy gondolom, hogy az Egyház Urába vetett mély hite és diplomáciai készségei segítették a döntések meghozásában és megőrizték nagyobb kellemetlenségektől. Emlékezek arra többek között, hogy milyen keserűen mondta el tapasztalatát egyik könyve (Bewährte Hoffnung, 1984) megjelenése után, amely kéziratába a püspök a szerző beleegyezése nélkül bejavított, hogy a szöveg megfeleljen az ideológiai követelményeknek. Magam mindenesetre mindig örültem, ha írásban mind tettben még a „vasfüggöny“ igen sötét idejében is külföldön

támogathattam vagy a kutatáshoz szükséges anyagot pl. bécsi könyvtárakban és levéltárakban számára megszerezhettem.

Néhány kiemelkedő mérföldkő a tevékenységéből: A Magyarországi Egyház Országos Múzeuma megalapítása 1979-ben. Igen fontosnak tartotta az egyházi emlékek, iratok és könyvtárak megőrzését az egyház számára és ezeknek egyháztörténeti bemutatását. Számos könyv és tanulmány publikálása, mint pl. Luther Márton végrendelete (1982); a többszöri kiadásban megjelent magyar evangélikus egyháztörténet; Mária Dorottya, az utolsó magyar nádorné élete képekben (1997); a reformációtörténet és a pietizmus kutatása. Ezek a kutatások természetszerűen nem állhattak meg a mai Magyarország államhatárainál. Így főleg a mai Szlovákia, az egykori Felvidék területén működő intézményekhez és kutatókhoz keresett kapcsolatat ill. tartott fenn, mint pl. Eperjessel. A mai Ausztriához is több szál kötötte, egyrészt magánjellegű, másrészt pedig tudományos. Ez utóbbi hivatalosan a Türelmi Rendelet 1981. évi évfordulója körül kezdődött, s folytatódott különféle konferenciákon, publikációkkal. Sokan ismerték és tisztelték. Tudományos munkássága elismeréseként az osztrák államfő 2004-ben magas kitüntetésben részesítette (Österreichisches Ehrenkreuz für Wissenschaft und Kunst I. Klasse).

Hazamenetelét közlő gyászjelentés végén családja ezt írja: Köszönjük a vele töltött időt! Ehhez a köszönethez csatlakozunk mi is hálát adva Istennek a professzor és a barát által kapott lelki, szellemi és emberi ajándékokért.

Fónyad Pál

Absender: P.b.b.
Ungarisch-Evangelische Gemeinde
AB in Österreich
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien
Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Medieninhaber und Herausgeber:Ungarisch-Evangelische Gemeinde A.B. in Österreich, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.
Lelkészi hivatal telefonszáma: +43/650/58 777 12, Home page: www.evang-ungarisch.at E-mail: evang-ungarisch@chello.at
Bankverbindung: Bank Austria Creditanstalt, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
BLZ 12000. Konto Nr. 0029-04191/00. IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW
Redaktion: Géza Schubert, Solymár Mónika

Gárdonyi Géza: Írás a Bibliába

Ez a könyv a könyvek könyve,
Szegény ember drágagyöngye.
Égi harmat lankadtaknak,
Világosság földi vaknak.
Bölcsességnek arany útja:
Boldog, aki rátalál!
Szomjas lelkek forrás-kútja,
Hol pohárral Krisztus áll.

Ez a könyv az örök törvény,
Királyon lánc, rabon napfény,
Tévelygőnek hívó harang,
Roskadónak testvéri hang.
Elhagyottnak galambbúgás,
Viharvertnek ereszet,
Haldoklónak angyalsúgás:
„Ne félj: fogd a kezemet”.

Gyermeknek is: „Mily szép rege”,
Bölcsnek: „Rejtelmek tengere!”
Fal, - s túl rajta élő hangok,
Köd, s benn zengő hárfák, lantok.
Templomok közt legszebb templom:
Csak megnyitom s benn vagyok.
Ablakán a Paradicsom
Rózsáira láthatok.

Minden fakul, minden romlik,
Márványvár is összeomlik.
Bíborleplek ronggyá mállnak,
Dicsőségek füstbe szállnak.
Csak ez a könyv nem tér porba,
Mintha volna élő lelke!…
Ez a könyv a Mózes bokra:
Isten szíve dobog benne.

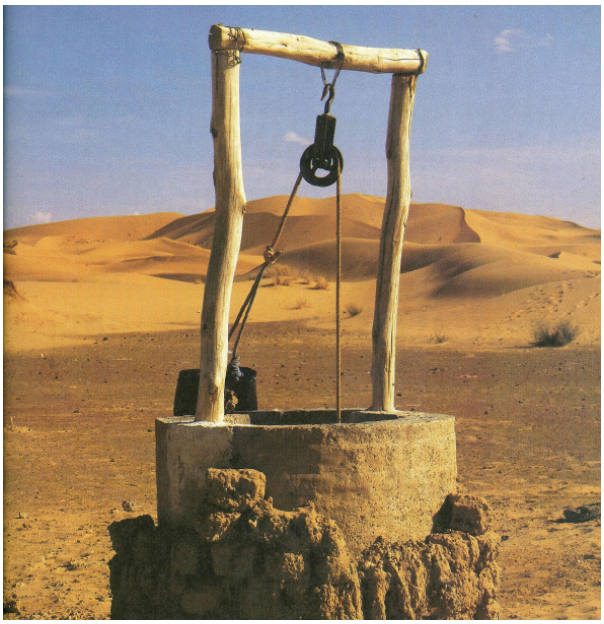

„Ahogyan az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi; magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőnek, ilyen lesz az én igém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.“ – így szól az Úr. (Ézs 55,10-11)